

Orbis scholae novus

Od letošního, již šestého, ročníku dochází v našem časopise k několika změnám. Ta první, podstatná, je změna vydavatele. Časopis *Orbis scholae* nyní vydává Karolinum, nakladatelství Univerzity Karlovy, které jej přijalo mezi svá profesionálně editovaná periodika. S tím souvisejí také určité formální změny. Časopis má menší rozměry a inovovanou obálku.

Regulérní termíny předávání čísel do tisku vyžadují větší předstih při jejich přípravě, dostatek času na recenzní řízení a finalizaci textů tak, aby uzávěrka byla vždy 28. 2., 30. 6. a 30. 9., což zajistí také pravidelnou distribuci, která se nám dosud někdy nedařila. Pro autory to znamená posílat příspěvky do čísla 1 vždy do 30. 10. předcházejícího roku, do čísla 2 do 28. 2. a do čísla 3 do 30. 5.

Vzhledem k ukončení projektu MŠMT LC06046 *Centrum základního výzkumu školního vzdělávání*, z jehož grantu bylo vydávání našeho časopisu finančně podporováno, skončila také tato dotace. Nyní bude časopis podporován z části z grantových prostředků Univerzity Karlovy prostřednictvím projektu UNCE *Centrum výzkumu základního vzdělávání*, částečně také z prostředků Masarykovy univerzity. Počítáme ovšem především s výraznější podporou předplatitelů, podmínky předplatného zveřejňujeme v závěrečné části tohoto čísla.

Koncepce časopisu zůstává zachována. Dominantní je zaměření na problémy a výzkumy školního vzdělávání v jeho širších sociokulturních souvislostech. Od loňského ročníku bylo zavedeno vždy první číslo polytematické, v němž dáváme autorům příležitost k výběru tematiky, což obohacuje odbornou diskusi o nové aspekty a témata. Vytváří se tak prostor pro rozšíření okruhu příspěvateľů. I nadále budou vycházet tři čísla ročně, tedy kromě jednoho polytematického dvě monotematická, jedno z nich vždy anglicky.

Přijímáme i nadále teoretické a sledovatelské studie, zejména však výzkumné zprávy a studie empirické, založené na kvantitativní, kvalitativní i smíšené metodologii. Víťáme diskusní příspěvky a byli bychom rádi, kdyby byly četnější než dosud. Jako každý odborný časopis zveřejňujeme recenze knih a zajímavé zprávy z konferencí.

Dosavadní redakční rada, jejíž práce zasluhuje ocenění, bude pokračovat. I nadále ji tvoří členové obou zakládajících pracovišť, Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a Institutu výzkumu školního vzdělávání Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Nově bude mít časopis stálého

8 výkonného redaktora, kterým se stal RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D. Mezinárodní redakční rada, díky dobré spolupráci, zůstává beze změn.

Pro autory je důležitá informace, že dodržování mezinárodní normy APA, která byla zavedena v loňském ročníku, je nezbytnou podmínkou pro další redakční procedury. Jejich podstatnou součástí je anonymní recenzní řízení a respektování recenzních posudků autory. Recenzentům, jejichž seznam náš časopis nezveřejňuje, patří dík za seriózní a objektivní posuzování textů, které nepochybně přispívá ke kvalitě časopisu. Od tohoto ročníku budou recenzenti dostávat nabídku bezplatného odběru časopisu.

Příležitost publikovat v časopise mají nejenom renomovaní odborníci a zkušení autoři. Víťame a programově podporujeme také příspěvky začínajících výzkumníků a doktorandů. Na jejich adresu by redakční rada chtěla sdělit, aby se nenechali odradit přísnými recenzními posudky a připomínkami redakční rady a vstupovali do odborné diskuse, kterou výzkumná a odborná komunita potřebuje a kterou mohou obohatit novými tématy a méně známými koncepty či přístupy.

V tomto ohledu stávající číslo zaznamenává znatelný posun. Převažující část autorů jsou výzkumníci, kteří nedávno nebo právě nyní ukončili doktorské studium, dvě autorky jsou ještě jeho studenty.

Do první části teoretických a metodologických studií jsme zařadili příspěvek Ireny Smetáčkové, který se zabývá méně známým konceptem ohrožení stereotypem, seznamuje s typologií příčin školního selhávání, zabývá se mechanismem ohrožení školní úspěšnosti stereotypem, citlivě upozorňuje na vlivy kulturního prostředí a otevírá novou výzkumnou linii spojenou s experimentem. Metodologicky orientovaná studie Hany Voňkové seznamuje s metodou ukotvujících vinět, která má potenciál posílení validity srovnávacích studií a korekce jejich interpretací.

V části empirických studií příspěvek Karla Černého, založený na kvalitativním výzkumu, přináší zajímavé poznatky o problémech výuky nejnovějších dějin na českých základních a středních školách, získané v ohniskových skupinách učitelů dějepisu, a klade si otázky spojené s legitimizací školní výuky dějepisu. Příspěvek Jakuba Husáka a Markéty Volkánové obracející pozornost k rozhodování uchazečů o vysokoškolské studium je založen na kvantitativním šetření. V něm autoři zjišťovali, které hlavní faktory rozhodování ovlivňují, na čem závisí preference a vyhraněnost zájmu o určité obory a jaká je ochota uchazečů podílet se finančně na studiu. Tyto otázky jsou zvláště aktuální v současném období vypjatých debat o novém vysokoškolském zákonu.

Do přehledových studií jsme zařadili příspěvek doktorandky Markéty Bačákové, která se soustřeďuje na problematiku vzdělávání dětí uprchlíků, u nás výzkumně dosud okrajovou. Její srovnání podpory, kterou těmto dětem poskytují školy u nás a v Norsku, vychází v neprospěch České republiky. Autorka se dotýká nedostatečnosti zajištění legislativně ukotveného principu a problémy integrace dětí uprchlíků spojuje s problémy hodnot společnosti. Ve studii doktorandky Barbory Loudové Stralczynské se otevírá téma, které dosud opomíjela česká srovnávací pedagogika. Její metodologicky a teoreticky zralá komparace předškolní výchovy ve struktu-

ře vzdělávacích systémů německy mluvících zemí je nezanedbatelným přínosem k české srovnávací pedagogice. Dvě závěrečné studie jsou příspěvkem k poznání současné situace v ruském školství a pedagogice. Tomuto poznání naše pedagogika v posledních dvou desetiletích dosti dluží. Věra Ježková uvádí čtenáře přehledně do současné reformy školního vzdělávání v Rusku. V navazující studii Elišky Walterové je v ohnisku pozornosti příprava a koncepce kurikulární reformy v Rusku, zejména tvorba vzdělávacích standardů a dalších kurikulárních dokumentů.

Tematická rozmanitost a neotřelost některých příspěvků mladých autorů je příslibem pro českou pedagogickou komunitu, která signalizuje, že generační vakuum v oboru nehrozí.

Jménem redakční rady přeji všem čtenářům, aby je nová vydavatelská konstelace, obsah tohoto i dalších čísel zaujaly a obohacovaly poznání.

Eliška Walterová
předsedkyně redakční rady